

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Національного університету
Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Олена СТЕЦОВА

« 22 » 05 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи

Вадімова Дмитра Вадимовича

на тему «**Принципи та прийоми впорядкування прибудинкових
територій багатоквартирної житлової забудови (на прикладі
м. Полтава)**» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

Дисертаційна робота Вадімова Дмитра Вадимовича на тему «Принципи та прийоми впорядкування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови (на прикладі м. Полтава)», яка подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування, виконана на кафедрі архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Міністерства освіти і науки України згідно з тематикою науково-дослідних робіт Навчально-наукового інституту архітектури, будівництва та землеустрою. Тему дисертаційної роботи Вадімова Дмитра Вадимовича було затверджено на засіданні Вченої ради Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (протокол № 20 від 29.11.2022 року).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи Вадімова Дмитра Вадимовича на тему «Принципи та прийоми впорядкування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови (на прикладі м. Полтава)» визначено, що попередня презентація дисертації проводитиметься на базі структурного підрозділу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» кафедрі архітектури будівель та дизайну та призначено рецензента: кандидата технічних наук, доцента,

доцента кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Дмитренка А.Ю. У результаті аналізу дисертації Вадімова Дмитра Вадимовича, наукових публікацій, а також за підсумками проведення фахового семінару, який відбувся на розширеному засіданні кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Міністерства освіти і науки України 07 травня 2026 року, визначено наступне.

Аспірант Вадімов Дмитро Вадимович проходив підготовку в аспірантурі Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», галузі знань 19 «Архітектура та будівництво».

Актуальність теми дослідження пов'язана із стратегічно важливим завданням, зумовленим комплексом системних проблем у сфері сучасного урбаністичного розвитку України – впорядкуванням прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови в умовах інституційної трансформації житлово-комунального господарства країни. Відмова від адміністративно-комунальної моделі управління житловим фондом на користь інститутів самоорганізації населення (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, професійних управляючих компаній) актуалізує низку наукових та прикладних викликів – трансформацію майнових відносин (розмежування прибудинкових територій), відсутність просторових регламентів з різними сценаріями використання прибудинкового простору, управлінського та експлуатаційного дефіцитів прибудинкового простору спільного користування, переосмислення ролі прибудинкової території як елемента загальноміської мережі громадських просторів. Формування науково обґрунтованих принципів зонування та проектування таких ділянок є необхідною передумовою для сталого розвитку міських територій та гармонізації взаємодії між приватним та публічним міським простором.

Таким чином, розробка теоретико-методичних засад впорядкування прибудинкових територій стає необхідним інструментом підтримки житлової реформи, що дозволить трансформувати прибудинковий простір із зони відповідальності «за залишковим принципом» у повноцінний актив, спроможний забезпечити комфортне та безпечне середовище проживання.

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є розробка теоретико-методологічних засад, обґрунтування та формування принципів і прийомів впорядкування прибудинкових територій багатоквартирної житлової

забудови, що сприятиме створенню життєкомфортного середовища, підвищенню якості міського простору та ефективному використанню ресурсів, на прикладі міста Полтава. Поставлена в роботі мета передбачає необхідність вирішення таких завдань:

- дослідити еволюцію формування прибудинкових територій у світовій практиці, проаналізувати проблеми та сучасні тенденції їх розвитку;
- узагальнити сучасний стан дослідження прибудинкових територій, виявити існуючі наукові підходи та сформулювати методiku даного дослідження;
- виявити фактори впливу на формування прибудинкових територій;
- з'ясувати місце об'єкту дослідження в структурі багатоквартирної забудови, його композиційно-просторову організацію;
- сформулювати принципи впорядкування прибудинкових територій та виявити прийоми, спрямовані на їх реалізацію на прикладі м. Полтава;
- з'ясувати перспективи розвитку прибудинкових територій.

Об'єкт дослідження – прибудинкова територія багатоквартирної житлової забудови.

Предмет дослідження – принципи та прийоми впорядкування прибудинкових територій багатоквартирної забудови.

Межі дослідження – хронологічні – 50-60 роки ХХ століття – початок ХХІ століття; територіальні — в межах населеного пункту – місто; типологічні – які визначенні містобудівною документацією як території з переважною житлово-громадською функцією.

Методи дослідження базуються на історико-теоретичному аналізі; порівняльному аналізі; морфологічному аналізі; композиційному аналізі; емпіричній базі дослідження та ситуаційному аналізі.

Наукова новизна отриманих результатів полягають у тому, що *вперше*:

– запропоновано методологію параметризації та систематизації процесів формування прибудинкового простору, що дозволило трансформувати хаотичні підходи до організації середовища у впорядковану систему, де кожна дія базується на кількісних та якісних показниках, що мінімізує суб'єктивізм при проектуванні;

– розроблено уніфікований методичний інструментарій для визначення прийомів упорядкування прибудинкових територій, який дозволяє адаптивно формувати їх архітектурно-планувальну структуру

відповідно до виявлених соціальних потреб мешканців та технічних вимог до житлової забудови, забезпечуючи при цьому баланс між функціональністю та естетикою;

– визначено вектори та обґрунтовано прогностичні тенденції розвитку прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови

Набули подальшого розвитку:

– розроблена багаторівнева система оцінки ефективності використання простору, яка базується на аналізі морфотипологічних характеристик, що дозволяє верифікувати зв'язок між просторовою конфігурацією прибудинкової території та особливостями її використання і є критично важливим для оцінки якості житлового середовища в сучасних умовах;

– отримані результати дослідження, що дозволяють моделювати майбутні трансформації житлового середовища у контексті зміни моделей управління нерухомістю та створюють підґрунтя для превентивного планування та уникнення конфліктів землекористування у довгостроковій перспективі.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання практичних рекомендацій навчальними закладами у вигляді методичних рекомендацій, органами місцевого самоврядування, архітектурними та містобудівними установами, проєктними організаціями, об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків та інших форм власності для оформлення права користування прибудинковими територіями, розробки програм благоустрою, проєктів реконструкції житлового фонду та нового будівництва, що сприятиме підвищенню якості міського середовища та комфорту проживання мешканців. Крім цього, результати дисертаційної роботи було впроваджено у навчальний процес:

– на кафедрі архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» у дисципліні «Проєктування об'єктів архітектурного середовища», а саме по темі «Розроблення проєктної пропозиції згідно теми наукового дослідження» з пошуку проєктних рішень з організації прибудинкових територій житлових об'єктів та імплементації у них низки розроблених в дисертації прийомів упорядкування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови, що підвищило якість прийнятих здобувачами рішень;

– на кафедрі містобудування та архітектури Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» у

архітектурному та дипломному проектуванні першого освітнього рівня зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» при виконанні архітектурного проєкту на тему «Архітектурне проектування. Громадський центр села» та комплексного архітектурного проєкту на тему «Модульне житло для тимчасово переміщених осіб» (дипломник – Панченко Д.Д., керівники – Шевельов М.А., Вадімов Д.В.) з актуалізацією сучасних проблем впорядкування прибудинкових територій та прийомів їх вирішення у багатоквартирній житловій забудові громадських центрів сіл та житловому середовищі для тимчасово переміщених осіб.

Особистий внесок здобувача полягає у тому, що наукові результати, викладені у дисертаційному дослідженні, отримані автором особисто. Автором виявлено особливості формування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови, фактори впливу на комфортність простору прибудинкових територій, сформульовано принципові положення щодо їх просторового вирішення, окреслено перспективи розвитку прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови [1, 2, 3, 4]. В опублікованих у співавторстві дослідженнях особистий внесок здобувача полягає у:

– виявленні принципів та тенденцій організації прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови мікрорайону Левада-2 у м. Полтава [5];

– виявленні ролі синергії сучасної освіти та прикладних інновацій у формуванні просторового середовища житлової забудови сьогодення [10].

У дисертаційному дослідженні використано авторські розробки інтегрованого підходу в організації та впорядкуванні прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови, які було реалізовано у проєктних роботах, в яких автор був відповідальним виконавцем.

Академічна доброчесність. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням здобувача. Усі використані ідеї, твердження та розробки інших авторів супроводжуються належними посиланнями на першоджерела. Фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації не виявлено.

Апробація результатів дисертації. Основні положення й результати дослідження доповідались автором та обговорювались на наукових конференціях:

– 75-й науковій конференції, професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету на базі Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 02 травня 2023 року, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна;

– XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Академічна й університетська наука: результати та перспективи», 12-13 грудня 2023 року, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна;

– Міжнародній науковій конференції «Проблеми ревіталізації та гуманізації предметно-просторового середовища повоєнної України», 25-26 квітня 2024 року, Дубляни-Львів, Україна;

– 77-й наукова конференція професорів, викладачів наукових працівників, аспірантів та студентів університету на базі Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 02-25 травня 2025 року, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна;

– XVIII Міжнародній науково-практичній конференції «Академічна й університетська наука: результати та перспективи», 09-12 грудня 2025 року, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна.

Ступінь обґрунтованості та достовірності отриманих наукових результатів забезпечується обраною методикою дослідження, фактологічним матеріалом та ґрунтовною джерельною базою дослідження із 170 найменувань.

Наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати дисертації, та повнота їх опублікування. Наукові результати дисертації опубліковані у 10 наукових працях, серед яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 – у виданні іноземної держави, яке включено до міжнародної наукометричної бази Scopus, 5 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. В опублікованих працях чітко відображені сутність та зміст отриманих результатів дослідження, їх наукова новизна. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на 3-х міжнародних та 2-х вітчизняних науково-практичних конференціях. Зміст усіх публікацій дозволяє визнати, що Вадімов Дмитро Вадимович виконав вимоги п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення

разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12 січня 2022 р. № 44, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197. Отже, апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, 4 розділів, висновків, списку використаних джерел (170 найменувань) та чотирьох додатків. Загальний обсяг роботи – 260 сторінок, з них: загальний обсяг текстової частини 167 сторінок, 40 сторінок ілюстрацій, 4 сторінки таблиць, 14 сторінок переліку використаних джерел та 35 сторінок додатків.

Список публікацій за темою дисертації

Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Вадімов Д. В. Особливості формування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови, *Містобудування та територіальне планування*, КНУБА, Київ, вип.82, с. 53-63.

2. Вадімов Д. В. Фактори впливу на комфортність простору прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови. *Просторовий розвиток*, (7), стр.21–31. DOI: [10.32347/2786-7269.2024.7.21-31](https://doi.org/10.32347/2786-7269.2024.7.21-31)

3. Вадімов Д. В. Принципові положення щодо просторового вирішення прибудинкових територій багатоквартирних житлових будинків. *Просторовий розвиток*, (11), с.16–29. DOI: [10.32347/2786-7269.2025.11.16-29](https://doi.org/10.32347/2786-7269.2025.11.16-29)

4. Вадімов Д. В. Перспективи розвитку прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови. *Просторовий розвиток*, (16), с.51–65. DOI: [10.32347/2786-7269.2026.16.51-65](https://doi.org/10.32347/2786-7269.2026.16.51-65)

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях, які внесені до міжнародних наукометричних баз даних

5. Vadim Vadimov, Liudmyla Shevchenko, Dmytro Vadimov, Artem Shevchenko. Cluster dimensions of the space of a new residential district of Ukrainian ‘post-socialist’ city. *Journal of Sustainable Architecture and Civil Engineering*. 2024. Vol. 36 No. 3 (2024). P. 67-81 (**Scopus**). (Особистий внесок здобувача: сформульовано принципи та тенденції організації прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови мікрорайону Левада_2 в м. Полтава).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів

6. Вадімов Д.В. Прибудинкова територія багатоквартирної житлової забудови – первинний елемент житлового простору, 75-а наукова конференція професорів, викладачів наукових працівників, аспірантів та студентів: збірник матеріалів, 02 травня – 25 травня 2023 р. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. – Том 1. – С. 89-90.

7. Вадімов Д.В. Партисипативність як цільовий інструмент сучасного містобудування (на прикладі визначення соціально-просторового об'єкту – прибудинкової території). *Академічна й університетська наука: результати та перспективи*: Збірник наук. праць XVII Міжнародної науково-практичної конференції, 12-13 грудня, Полтавська політехніка, м. Полтава, Україна, 2023. С. 17-19.

8. Вадімов Д.В. Гуманістичний напрямок реінтеграції життєвого середовища в системі містобудування повоєнної України. *Проблеми ревіталізації та гуманізації предметно-просторового середовища повоєнної України* : тези доп. Міжнар. наук. конф, 25-26 квітня 2024 р. Дубляни-Львів, 2024. С. 38-40.

9. Вадімов Д.В. Нормативно-правові аспекти закріплення прибудинкових територій багатоквартирної забудови у закордонній практиці, 77-а наукова конференція професорів, викладачів наукових працівників, аспірантів та студентів: збірник матеріалів, 16 травня – 22 травня 2025 р. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. Том 1. С. 77-78.

10. Вадімов Д.В., Шевченко Л.С. Синергія сучасної освіти та прикладних інновацій у формуванні просторового середовища житлової забудови сьогодення. *Академічна й університетська наука: результати та перспективи* : збірник наукових праць за матеріалами XVIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 09-12 грудня 2025 р. Полтава, 2025. С. 20-21.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертаційне дослідження написано грамотною науковою мовою з використанням відповідного термінологічного апарату.

Загальний висновок. Враховуючи все вищевикладене, дисертаційна робота Вадімова Дмитра Вадимовича на тему «Принципи та прийоми впорядкування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови (на прикладі м. Полтава)», представлена на розгляд на розширеному засіданні кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія

Кондратюка», відповідає вимогам щодо оформлення згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 р. (зі змінами). Вона є завершеною самостійною науковою працею, що вирішує важливе науково-прикладне завдання. За своїм змістом, обсягом, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота відповідає вимогам п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

Дисертація Вадімова Дмитра Вадимовича на тему «Принципи та прийоми впорядкування прибудинкових територій багатоквартирної житлової забудови (на прикладі м. Полтава)» може бути рекомендована до подальшого захисту в разовій спеціалізованій вченій раді по спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

Головуючий на розширеному засіданні
кафедри архітектури будівель та дизайну,
завідувач кафедри архітектури будівель
та дизайну Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»,
доктор архітектури, професор

Володимир НІКОЛАЄНКО

Рецензент,
доцент кафедри архітектури будівель
та дизайну Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»,
кандидат технічних наук, доцент

Андрій ДМИТРЕНКО

Секретар на розширеному засіданні
кафедри архітектури будівель та дизайну,
доцент кафедри архітектури будівель
та дизайну Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»,
кандидат архітектури, доцент

Наталія НОВОСЕЛЬЧУК